

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2018 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak

Sędziowie: SSO Małgorzata Ziółcka (spr.)

SSO Małgorzata Winkler - Galicka

Protokolant: st. prot. sąd. Barbara Janiszewska-Górka

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Agnieszki Krysmann

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2018 roku

sprawy **K. G.** o wydanie wyroku łącznego

z powodu apelacji, wniesionej przez obrońcę skazanego i oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Trzycie z dnia 13 września 2017 roku sygnatura akt II K 253/17

I. zmienia zaskarżony wyrok i podwyższa orzeczoną w punkcie 1 karę łączną do 5 (pięciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zwalnia skazanego od obowiązku zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i nie wymierza mu opłaty sądowej za II instancję.

/-/Małgorzata Winkler-Galicka /-/Hanna Bartkowiak /-/Małgorzata Ziółcka

UZASADNIENIE

W dniu 30 marca 2017 roku do Sądu Rejonowego w Pile wpłynął wniosek obrońcy skazanego K. G. o wydanie wyroku łącznego i połączenie kar orzeczonych w sprawach tego Sądu o sygnaturach II K 1147/11, II K 660/13, II K 251/14, II K 254/14 i w sprawie Sądu Rejonowego w Trzycie o sygnaturze II K 327/15.

(wniosek – karta 2 akt)

Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Pile uznał się niewłaściwym do rozpoznania powyższego wniosku o wydanie wyroku łącznego i, na podstawie art. 35 § 1 k.p.k. i art. 569 § 1 k.p.k., przekazał niniejszą sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Trzycie.

(postanowienie – karta 19 akt)

Sąd Rejonowy w Trzycie ustalił, że K. G. był skazany następującymi wyrokami, które obecnie podlegają wykonaniu:

I. Sądu Rejonowego w Pile z dnia 20 lutego 2012 roku (sygnatura akt II K 1147/11), którym - za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. - wymierzono skazanemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania

na okres lat 2, której wykonanie zarządzono prawomocnym postanowieniem z dnia 18 grudnia 2013 roku (sygnatura II Ko 2679/13), którą to karę skazany będzie odbywać w okresie od dnia 24 grudnia 2019 roku do dnia 6 lutego 2020 roku (karta 72 akt),

II. Sądu Rejonowego w Pile z dnia 25 września 2013 roku (sygnatura akt II K 660/13), którym - za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. - wymierzono skazanemu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 5, której wykonanie zarządzono prawomocnym postanowieniem z dnia 2 lipca 2014 roku (sygnatura II Ko 41391/14), którą to karę skazany będzie odbywać w okresie od dnia 27 czerwca 2018 roku do dnia 24 grudnia 2019 roku (karta 72 akt),

III. Sądu Rejonowego w Pile z dnia 15 maja 2015 roku (sygnatura akt II K 251/14, którym za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i inne wymierzono skazanemu karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 4, której wykonanie zarządzono prawomocnym postanowieniem z dnia 9 października 2014 roku (sygnatura II Ko 2011/14), którą to karę skazany odbywa w okresie od dnia 30 października 2016 roku do dnia 27 czerwca 2018 roku (karta 72 akt),

IV. Sądu Rejonowego w Pile z dnia 26 marca 2015 roku (sygnatura akt II K 254/14, którym za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i inne wymierzono skazanemu karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, którą to karę skazany odbywać będzie w okresie od dnia 6 lutego 2020 roku do dnia 3 października 2021 roku (karta 72 akt),

V. Sądu Rejonowego w Trzciance z dnia 17 czerwca 2016 roku (sygnatura akt II K 327/15, którym za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. i art. 278§ 1 k.k. wymierzono skazanemu karę łączną 1 roku i 5 miesięcy pozbawienia wolności, którą to karę skazany odbywać będzie w okresie od dnia 3 października 2021 roku do dnia 28 lutego 2023 roku (karta 72 akt),

Wyrokiem łącznym z dnia 13 września 2017 roku Sąd Rejonowy w Trzciance, na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. i art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k., połączył kary pozbawienia wolności wymierzone skazanemu K. G. wyrokami wskazanymi powyżej w punktach I, II, III, IV i V i wymierzył mu karę łączną 4 lat pozbawienia wolności, przy czym na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet wymierzonej mu kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 29 stycznia 2014 roku godzina 9.30 do dnia 30 stycznia 2014 roku godzina 15.15. w sprawie II K 327/15.

Nadto, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k., Sąd Rejonowy zwolnił skazanego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów postępowania karnego i nie wymierzył mu opłaty

(wyrok łączny – karta 78 akt, pisemne uzasadnienie – karty 88 – 89 akt)

Wyrok łączny wydany przez Sąd Rejonowy w Trzciance w dniu 13 września 2017 roku zaskarżył obrońca skazanego K. G., zarzucając mający wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że skazany nie wyrażał zgody na współdziałanie w opracowaniu i wykonaniu indywidualnego programu oddziaływania, nie był zatrudniony z uwagi na brak zainteresowania taką formą aktywności oraz że stan faktyczny w oparciu, o który Sąd I instancji wydał wyrok uzasadnia wymierzenia kary łącznej 4 lat pozbawienia wolności.

W konsekwencji powyższego obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie kary łącznej w wymiarze 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

(apelacja obrońcy skazanego – karty 97 - 98 akt)

Wyrok łączny wydany przez Sąd Rejonowy w Trzciance w dniu 13 września 2017 roku zaskarżył także Prokurator Rejonowy w Trzciance, zarzucając rażąco niewspółmierność kary łącznej 4 lat pozbawienia wolności na skutek niedostatecznego uwzględnienia szeregu okoliczności uzasadniających orzeczenie kary łącznej w wyższym wymiarze.

W konsekwencji powyższego Prokurator Rejonowy w Trzciance wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie kary łącznej w wymiarze 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

(apelacja oskarżyciela publicznego – karty 103 - 104 akt)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego K. G. okazała się niezasadna, natomiast apelacja Prokuratora Rejonowego w Trzciance zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy, iż w ocenie Sądu Odwoławczego uzasadnienie wyroku Sądu Rejonowego odpowiada wymogom określonym w art. 424 §1 k.p.k. i pozwala na pełną kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy pragnie poświęcić kilka uwag przesłankom warunkującym możliwość wydania wyroku łącznego.

Stosownie do art. 569 § 1 k.p.k., sąd wydaje wyrok łączny w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, jedynie wtedy, gdy zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej określone w art. 85 k.k. Zgodnie zaś z treścią tego przepisu, sąd orzeka karę łączną, jeśli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, przy czym zgodnie z art. 85 § 2 k.k. podstawą orzeczenia kary łącznej są wymierzone i podlegające wykonaniu w całości lub w części kary lub kary łączne za przestępstwa, o których mowa w § 1.

Z kar orzeczonych wobec skazanego K. G. obecnie wykonaniu podlegają kary wymierzone wyrokami w sprawach II K 1147/11, II K 660/13, II K 251/14, II K 254/14 i II K 327/15. Tym samym zasadnie Sąd Rejonowy przyjął, iż właśnie co do tych pięciu kar zachodzą podstawy do objęcia ich karą łączną.

Sąd I instancji nie analizował niniejszej sprawy pod kątem zastosowania przepisów rozdziału IX kodeksu karnego w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 roku, pomimo iż cztery z łączonych wyroków wydane zostały przed dniem 30 czerwca 2015 roku. Ponieważ jednak ostatni z wyroków skazujących K. G., w sprawie II K 327/15, wydany został w dniu 17 czerwca 2016 roku, w związku z tym w przypadku skazanego K. G. zasadnie Sąd I instancji zastosował regulacje prawne dotyczące wyroku łącznego w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 roku.

Przechodząc do rozważań na temat wymiaru kary łącznej w ramach wyroku łącznego, w pierwszej kolejności należy podkreślić, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecnictwie, nie budzi wątpliwości, że kryteria łączenia kar w wyroku łącznym określa prawo karne materialne, czyli w tym przypadku art. 86 k.k. Stąd „wskazane w art. 86 § 1 k.k. reguły należy stosować niezależnie od tego, czy sąd dokonuje łączenia węzłem kary łącznej poszczególnych kar wymierzonych w tym samym wyroku, czy też orzeka karę łączną dopiero w odrębnym ferowanym wyroku łącznym (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 roku, V KKN 528/99, publ. LEX nr 50981).

Zgodnie z regułami wskazanymi w art. 86 § 1 k.k. sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy nie przekraczając jednak 20 lat pozbawienia wolności, przy czym zgodnie z art. 85a k.k. orzekając karę łączną, sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

W myśl tego przepisu w odniesieniu do kary łącznej obejmującej wyroki o sygnaturze II K 1147/11(I), II K 660/13 (II), II K 251/14 (III), II K 254/14 (IV) i II K 327/15 (V), Sąd I instancji mógł wymierzyć karę w granicach od 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności do 6 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że z istoty instytucji kary łącznej wynika, że kara ta może być wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji (pochłonięcia przez karę najsurowszą pozostałych kar), zasady kumulacji (zsumowania kar jednostkowych) lub zasady asperacji, to jest pośredniej pomiędzy absorpcją a kumulacją.

Analizując w niniejszej sprawie wymiar kary łącznej orzeczonej w punkcie 1 zaskarżonego wyroku łącznego, Sąd Okręgowy miał na względzie, że oparcie wymiaru kary na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako

rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczegółowego uzasadnienia. (za: P. Kardas [w:] „Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Tom I, Wydanie II, pod. red. A. Zolla, Kraków 2004r. s. 1137).

W tym miejscu Sąd Okręgowy przypomina, że kara łączna jest swego rodzaju podsumowaniem przestępczej działalności sprawcy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sytuacji stwierdzenia przesłanek do orzeczenia kary łącznej, sąd jest zobligowany do wydania wyroku łącznego i nie może odstąpić od orzeczenia kary łącznej. Zaznaczyć nadto trzeba, iż **nie ma żadnych podstaw prawnych do twierdzenia, iż wyrok łączny powinien skutkować poprawą sytuacji skazanego. Celem kary łącznej nie jest bowiem premiowanie osoby wielokrotnie łamiącej porządek prawny**, lecz zapewnienie racjonalnego stosowania kar i środków karnych przez likwidację w postępowaniu wykonawczym ich swoistej, wynikającej z kilkakrotnych skazań, konkurencji.

Nadto wymiar kary łącznej zależy od stopnia związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się przestępstw.

Mając na względzie przedstawione powyżej zasady wymiaru kary łącznej, Sąd Odwoławczy podzielił stanowisko Sądu I instancji wyrażone w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż w stosunku do K. G. brak było podstaw do zastosowania zasady pełnej absorpcji. Zasada ta może bowiem znaleźć zastosowanie wyjątkowo i to w tych wypadkach, gdy zachodzi ścisły związek podmiotowy i przedmiotowy między przestępstwami. Przez związek podmiotowo – przedmiotowy rozumie się przede wszystkim podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację i czas popełnienia każdego z nich. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 2 lipca 1992r., II Akr 117/92, KZS 192, z. 3-9, poz. 50).

Słusznie zatem Sąd I instancji w uzasadnieniu wydanego orzeczenia podkreślił (ostatni akapit strony 2 uzasadnienia – karta 88v akt) , iż niewielka jest zbieżność czasowa czynów skazanego (lipiec 2011, marzec – czerwiec 2013, maj 2014 roku, grudzień 2013 – luty 2014 i grudzień 2013), jak i tylko częściowa jest pomiędzy nimi zbieżność przedmiotowa – sprawa II K 1147/11 dotyczyła przestępstw z art. 190 § 1 k.k., a pozostałe sprawy przestępstw przeciwko mieniu. Nadto Sąd I instancji uwzględnił, iż skazany popełnił 9 przestępstw i to na przestrzeni 2 lat i 8 miesięcy, a także treść pozytywnej opinii o skazanym z Zakładu Karnego w P., z której wynika krytyczny stosunek skazanego do popełnionych przez niego przestępstw.

Jak wynika z pisemnego uzasadnienia zaskarżonego wyroku łącznego, według Sądu I instancji, nie dało to jednak wystarczających podstaw do wymierzenia K. G. kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji. Zwłaszcza, że skazany popełniał kolejne przestępstwa pomimo wydanych już wobec niego wyroków skazujących, lekceważąc szanse związane z zastosowaniem dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania pierwszych trzech kar. Zdaniem Sądu I instancji uzasadniało to zastosowanie zasady asperacji i to ze znacznym zaostreniem najsurowszej z wymierzonych skazanemu kar.

Podzielając stanowisko Sądu I instancji co do braku podstaw do zastosowania wobec skazanego K. G. zasady absorpcji, Sąd Okręgowy uznał jednak, iż Sąd ten niedostatecznie uwzględnił cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do tego skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Zdaniem Sądu Okręgowego wymierzenie skazanemu K. G. kary łącznej w wymiarze jedynie 4 lat pozbawienia wolności mogłoby doprowadzić w konsekwencji do powstania u skazanego przekonania, że nie poniósł on odpowiedzialności za wszystkie popełnione przez niego przestępstwa, co byłoby niedopuszczalne z punktu widzenia prewencji ogólnej, jak i szczególnej. Poza tym K. G. jest wielokrotnym przestępcą i powinien ponieść realną i słuszną karę za wszystkie czyny zabronione, których się dopuścił.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, iż żadnych zastrzeżeń Sądu Odwoławczego nie wzbudza ukształtowanie wymiaru kary łącznej na zasadzie asperacji, lecz powinna zostać wymierzona skazanemu w efekcie zastosowania tej zasady kara łączna 5 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. W żadnej mierze kara łączna w takim właśnie wymiarze nie może być uznana za niewspółmiernie surową.

Zgodnie z poglądem wyrażonym w orzecznictwie rażąca niewspółmierność kary zachodzi wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd Rejonowy, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w

następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary, w tym konkretnym przypadku kary łącznej. Zarzut niewspółmierności kary, aby był zasadny, musi dotyczyć rażącej niewspółmierności, a więc nie nadającej się do zaakceptowania (wyrok Sądu Najwyższego w sprawie II KR, publ. OSP z 1995, nr 6, poz. 18).

Mając powyższe na uwadze, to jest zarówno przypomniane zasady orzekania kary łącznej, jak i okoliczności które miał na względzie Sąd I instancji orzekając karę łączną, Sąd Okręgowy uznał, iż należy podzielić argumenty oskarżyciela publicznego, iż orzeczona w zaskarżonym wyroku łącznym kara łączna pozbawienia wolności jest rażąco łagodna, co skutkowało ingerencją w zaskarżone orzeczenie i podwyższeniem orzeczonej przez Sąd I instancji kary łącznej (punkt I wyroku).

Zauważyć w tym miejscu jednak należy, że nie wszystkie argumenty apelacji oskarżyciela publicznego były zasadne. Orzekając bowiem karę łączną, zgodnie z art. 85a k.k., sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, oraz stopień związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się przestępstw. Takie okoliczności jak społeczna szkodliwość czynów, sposób i okoliczności ich popełnienia, rodzaj i charakter naruszonych dóbr czy motywacja sprawcy, przywołane w apelacji oskarżyciela publicznego, uwzględniane są przy orzekaniu kar jednostkowych za poszczególne przestępstwa. Okoliczności te nie mogą mieć już wpływu na wymiar kary łącznej.

Odnosząc się natomiast do zarzutów apelacji obrońcy skazanego, to okazały się one całkowicie chybione.

Przede wszystkim Sąd Okręgowy zwraca uwagę, że okoliczności jakie Sąd I instancji miał na uwadze orzekając karę łączną wymienione zostały w ostatnim akapicie drugiej strony uzasadnienia – karta 88 v akt. Nie ma tam mowy o tym, aby Sąd Rejonowy uznał jako okoliczności uzasadniające wymierzenie surowszej kary łącznej to, że skazany nie wyrażał zgody na współudział w opracowaniu i wykonaniu indywidualnego programu oddziaływania oraz że nie był zatrudniony z uwagi na brak zainteresowania taką formą aktywności. Jedynie przedstawiając sylwetkę skazanego K. G. (ostatni akapit pierwszej strony uzasadnienia wyroku łącznego - karta 88), cytując treść opinii o nim sporządzonej przez Zakład Karny w P., Sąd I instancji wskazał, że skazany nie wyrażał zgody na współudział w opracowaniu i wykonaniu indywidualnego programu oddziaływania oraz że nie był zatrudniony z uwagi na brak zainteresowania taką formą aktywności. Okoliczności tych jednak Sąd I instancji nie miał na względzie miarkując wymiar kary łącznej.

Wreszcie, odnosząc się do zaproponowanego przez obrońcę skazanego wymiaru kary łącznej, Sąd Okręgowy wskazuje, że ta właśnie propozycja nosi znamiona kary rażąco niewspółmiernej, to jest rażąco łagodnej. I znamiona te spełnia także kara orzeczona w zaskarżonym wyroku łącznym.

Przede wszystkim, i to wbrew stanowisku obrońcy skazanego, Sąd Okręgowy nie dopatruje się w sprawie niniejszej żadnych specjalnych okoliczności łagodzących, skutkujących koniecznością wymierzenia łagodnej kary łącznej. To że skazany zachowuje się w izolacji więziennej poprawnie nie jest niczym nadzwyczajnym, lecz po prostu normalnym. Podobnie jak deklarowany przez niego krytyczny stosunek do popełnionych czynów przestępczych, choć całe dotychczasowe postępowanie skazanego nakazuje wątpić w te deklaracje.

Reasumując stwierdzić należy, iż Sąd Okręgowy nie dopatrył się w zaskarżonym wyroku uchybień skutkujących jego zmianą na korzyść skazanego, uznając tym samym apelację obrońcy skazanego za niezaskłującą na uwzględnienie.

Orzeczenie o kosztach uzasadniają przepisy art. 624 § 1 k.p.k. i art. 6 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych. Sąd Okręgowy zwolnił skazanego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze uznając, iż uiszczenie tych kosztów byłoby dla skazanego zbyt uciążliwe z uwagi na to, że przebywa on w zakładzie karnym i nie posiada żadnych dochodów.

/Małgorzata Winkler – Galicka/ /Hanna Bartkowiak/ /Małgorzata Ziółka/